

פסחים סט: (המשנה) עד ע: (ש 4 מהסוף)

ביאורי מושגים

זמן אכילת קרבנות - ברירת המחדל של אכילת קרבן היא יום ולילה. החריג היחיד לכלל זה הוא קרבן השלמים שנאכל לשני ימים ולילה (הכוונה לשני ימים ולילה שביניהם, בערב של היום השני כבר נאסר הקרבן באכילה)
לא כל קרבנות השלמים נאכלים לשני ימים. קרבנות שבאים כחובה (קרבן תודה, איל נזיר וקרבן הפסח) נאכלים ליום ולילה (פסח נאכל רק בלילה ורק עד חצות)
מ"ר הרב ליכטינשטיין מסביר לאור הרמב"ן בויקרא (ז:ז), שזמן האכילה הבסיסי הוא יום ולילה. אחרי הלילה הבשר נחשב נותר. אלא שבשלמים (שהוא קרבן שבו אנו כביכול 'פותחים שולחן' עם בורא העולם, ואוכלים יחד עימו משולחנו) מתיר הקב"ה לאכול מהנותר ביום השני

דברי הרמב"ן: ולפי דעתי ענין הכתוב הזה, בעבור שאמר **ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת**, והיה במשמע שתהא מצוה שיאכל בשני ימים, יאכל מקצתו ביום הראשון ויניח מקצתו למחר, ולפיכך חזר לבאר, **והנותר** ממנו בראשון יאכל וממחרת, לא שישאיר ממנו בכונה, ולא שיהא רשאי להניח כלו ליום המחרת, אבל מצוה שיאכל ממנו בראשון, והנותר במקרה יאכל במחרת הנזכר:
והענין הזה מדברי רבותינו למדנוהו, אמרו בתורת כהנים (פרק יב יא יב) **ביום הקריבו יאכל**, מצוה להאכל ממנו יום ראשון, יכול כולו, תלמוד לומר וממחרת, יכול מצוה לאכול בשני ימים, תלמוד לומר והנותר, אם הותר הותר, אי והנותר יכול אם הותר כולו לשני ימים יהא פסול, תלמוד לומר יאכל אפילו כולו.

המשנה

במקרים אלו לא מביאים יחד עם קרבן הפסח גם קרבן חגיגה:

1. בשבת,
2. כשהפסח מוקרב בטומאה
3. כשאוכליו מועטים.

מעמדו של קרבן חגיגה:

כדין קרבן שלמים רגיל (נאכל לשני ימים ולילה שביניהם, וכל סוג ומין של בהמה כשרים)

המשנה היא בניגוד לשיטת בן תימא.

בן תימא סבר שלחגיגה המובאת יחד עם קרבן הפסח יש את כל דיני הפסח (חייבים לאוכלה עד חצות, אסור לשבור בה עצם, נאכלת רק צלי ובאה רק מגדי זכר בן שנה)

שלושת הדינים הללו: אוכלה עד חצות, נאכלת רק צלי ובאה רק מגדי זכר בן שנה - נאמרו במפורש בבבלייתות

הדין של שבירת עצם דוייק מברייטא שקבעה:

'סכין רגיל שנמצא ב"ד הינו בחזקת טהור
קופיץ (סכין גדול) שנמצא ב"ד הינו בחזקת טמא'

עם קופיץ שוברים עצמות. אם היה מותר לשבור עצם של החגיגה היינו מניחים שגם הקופיץ בחזקת טהרה.
הקופיץ בחזקת טמא כיוון שאין לו שום שימוש לא ניתן לשבור בו את עצמות הפסח ולא את עצמות החגיגה.

מטרת החגיגה:

לדאוג לכך שהפסח יאכל לשובע (אוכלים אותו בתחילה ורק כשהבטן כבר לא ריקה אבל עדיין לא מלאה אוכלים את הפסח)

חיוב קרבן חגיגה

המשנה: רשות (ולכן אינו דוחה שבת וטומאה)

בן דורתאי: חובה ולכן הוא דוחה את השבת (בכך הוא חלק על הפסיקה של חכמי ישראל, הוא אף עשה מעשה והתרחק מירושלים כדי שלא יתחייב לשיטתו בעלייה לירושלים כשי"ד ניסן יצא בשבת!!!)

טעמו של בן דורתאי:

הפסוק: 'זבחת פסח... צאן ובקר'.

בקר אינו ראוי לפסח (פסח חייב להיות מהצאן), מכאן שקרבן החגיגה (שיכול לבוא מהבקר) נחשבת לחלק מקרבן פסח (ולכן הוא חובה ודוחה את השבת)

תגובתם של חכמי ישראל:

מהפסוק הזה לומדים שאם הפריש כסף רב לקרבן פסח ונשאר לו עודף ('מותר הפסח') - יקנה בכסף קרבן שלמים.

טעמם של חכמים

הפסוק: 'זבחתם אותו חג... שבעת ימים'

והרי סוכות הינו 8 ימים (אז למה כתוב 7 ימים)?

אם נניח שחגיגה לא דוחה שבת הפסוק יובן - ברוב המקרים מקריבים חגיגה 7 ימים

(אמנם כשי"ט הראשון יוצא בשבת מקריבים חגיגה 6 ימים - אולם התורה התייחסה למקרה השכיח יותר)